

Danmark

Kirkerne og det sociale Problem.

Akademisk socialt Kursus' Indledningsforelæsninger fortsattes Aftens den 30. Sept. med en klar, historisk Oversigt over de forskellige Kirkers Stilling til det sociale Problem ved Professor Amundsen.

Den armeniske og den russiske Kirke har endnu ikke opdaget det sociale Problem. Den romersk-katolske Kirke begyndte at gøre en Indsats paa dette Omraade i Middelalderen, da den f. Eks. fik Laugvæsenet ind under kirkelig Ledelse, og midt i det 19. Aarhundrede tog den for Alvor det sociale Problem op.

Portestantismen fik, om end Reformationen ikke direkte tog Sigte derpaa, store Virkninger paa Samfundsforholdene, men Luthers og hans Efterfølgeres Pessimisme og Mangel paa positive Idealer, førte til, at Kirken blev afgjort konservativ og afhængig af Staten.

Størst Interesse har den reformerte Kirke vist for det sociale Problem, og mest har dette givet sig Udslag i England, hvor Mænd som Glasgowpræsten Chalmers, Knigsley, Herbert Stead, Henderson o. m. a. har søgt og søger at løse det sociale Problem ud fra den Overbevisning, at den sociale Revolution er værdiløs, hvis Menneskenes Hjertier ikke revolutioneres.

Her i Danmark har vi med udviklede kirkelige Filantropi og vor Tradition gode Betingelser for at kunne tage Problemet op.

Messekrud og Pragt i Kirkerne.

„Jeg har haft mange Glæder her i Verden,” skriver den bekendte Lægprædikant, Oberst Melander i „Dag. Tidn.” „Een af dem er, at jeg ikke er bleven Erkebiskop.”

Han synes nemlig, at Erkebispens er Genstand for en Mængde urimelige Overfald. Som nu sidst med Messehaglerne og Processionerne. Obersten er ganske vis paa, at Paulus vilde have sagt, at Guds Rige består ikke hverken i Messhagler eller Ikke-Messhagler. I al Fald vilde Paulus have sagt: „Lad os derfor træde efter det, som fremmer Freden og den gensidige Ophygelse.”

Obersten tilføjer, at heller ikke han hører til Erkebispens Bønder; men Erkebispens er en Mand, og den Slags skal man lade arbejde i Ro og ikke fortræde dem. „Vi skal tværtimod inderligt bede for dem, at Herren maa lede dem ret i Sandhed og Ydmyghed. Det mener nu jeg. Og mener du ikke det, saa maa Erkebispens og jeg bede for dig i Stedet for.”

Den midtjyske Længdebane.

Fredag den 1. Oktober toges den nye Statsbanestrækning fra Funder til Brande i Brug for den almindelige Trafik. Banen blev af Anlægsentreprenøren aflæveret til Statsbanerne Mandag den 20. Sept., hvorefter disse paabegyndte Prøvekørslerne paa Banen den 23. Sept. og fortsatte dermed Maanedens ud.

Hermed er man naaet til Fuldførelsen af den store midtjyske Længdebane fra Langaa over Silkeborg — Funder — Brande — Grindsted — Bramminge. Den nye Strækning er 37,4 Km., og dens samlede Banelængde fra Langaa til Bramminge er 152,5 Km. Anlægget er fuldført i 4 Tempi, nemlig Strækningen Langaa — Silkeborg, der toges i Brug November 1908, 40,9 Km., Bramminge — Grindsted, der toges i Brug December 1916, 40 Km., og Grindsted — Brande, der aabnedes November 1917, 28,1 Km. — Saaledes er da nu den fordums saa øde og jernbanefattige jyske Hede belagt med blinkende Staastrækker, der fra Jernbane-Centrene Brande og Grindsted forgrener sig ud over Egne som et Edderkoppespind,

spredende Kultur og Velstand langs de enkelte Traade. Landsbyen Brande har herefter Bane til 4 Sider, men kan dog ikke hamle op med sin Konkurrent Grindsted, der har Bane til 6 Sider og er et af de Knudepunkter i Danmark, der har Bane i de fleste Retninger.

Efter den nye Strækning Aabning forkortes Baneafstanden fra Langaa til Bramminge og dermed til vor sydligste Købstad paa Vestkysten, Tønder, med 75,7 Km., idet Afstanden til Bramminge over Aarhus — Fredericia — Lunderskov er 228,2 Km. Dette vil for Publikum betyde ikke blot en Besparelse i Billetprisen, men bl. a. ogsaa en Fragtbesparelse for Exportprodukter via Eebjerg fra Østkystens nordlige Egne. Paa Banestrækningen, der er bygget som svar Bane, bliver der følgende Holdsteder i Retning Brande — Funder: Lundfod (Billetsalgsted med Sidespor), Ejstrupholm (Station), Hampen (Holdeplads), Hjøllund (Billetsalgsted med Sidespor) samt Christianshede (Holdeplads). Den eneste Station bliver saaledes Ejstrupholm, men denne vil til Gengæld faa en ret betydelig Trafik, saaledes at dens Lokalteter formentlig efter kort Tid vil blive for smaa. Desuden skal Stationen ogsaa danne Endepunktet for en paatænkt Privatbane fra Horsens — Bryrup Banen. Endvidere vil Funder Holdeplads blive rykket op i Stationernes Klasse, hvorhos der paa Silkeborg Station skal foretages store Udvidelsesarbejder. Mellem Silkeborg og Funder benytter Togene Langaa — Bramminge det nuværende Midtbane-spor, men det er dog Hensigten, at førstnævnte Strækning skal gøres dobbeltsporet.

I driftsmæssig Henseende henlægges den nye Bane under 3. Distrikt i Struer med umiddelbar Ledelse af Trafik-, Maskin- og Banesektionen i Herning.

Mund- og Kloveygen.

75 Besætninger angrebne i sidste Uge. Ny Tilfælde meldes daglig. Efter Veterinær Fysikatets sidste Ugebetretning, skrives der den 29. Sept., ser det desværre langtfra ud til, at det er lykkedes at standse den udbrudte Mund- og Kloveyge. Tværtimod synes den at brede sig i en uhyggelig Grad, og Tilfældene optræder nu over hele Landet.

Beretningen viser, at medens der i forrige Uge kun anmeldtes 27 angrebne Besætninger, var Tallet denne Uge inden for samme oppe paa 75 Besætninger, nemlig i København Amt 2, Staden København 2, Frederiksborg Amt 4, Sorø 5, Bornholm 1, Maribo 40, Svendborg 3, Odense 8, Vejle 4, Aarhus 5 og Randers 1. Desuden mangler man endnu Beretningen fra de sønderjyske Landsdele, hvor der ogsaa har været mange Tilfælde.

Yderligere er der i Gaar konstateret ny Tilfælde baade blandt slagtede og levende Kreaturer paa Københavns Kvægtorv og blandt Besætningen i Lejre i København Amt og i Sønder Felding i Ringkøbing Amt.

Paa Københavns Kvægtorv foreger man nu Slagtningen af de tilbageværende Dyr, idet Halterne for Slagtning holdes aabne baade Nat og Dag. Man vent derude at faa hele Kvægtorvet ryddet til Mandag, saaledes at det efter en grundig Desinfektion kan genaabes for Tilførsel.

Som Følge af de Foranstaltninger, der er truffet for at hindre Sygdommens videre Udbredelse, ligger enkelte Kommissioner inde med kolossale Partier af Kød af Tyre og Buller, som ellers ikke plejer at finde Afsætning for Hjemmemarkedet. Dette adverteres nu i Bladene til en Pris af 1 Kr. 15 Øre pr. ½ Kilo engros og vil jo nok give billigere Priser paa den Slags Kød i Detailhandlen i København. En Kender af Forholdene adtaler dog, at der næppe kan ventes Prisfald paa den Va-

re, som det københavnske Publikum sædvanlig ønsker, snarere det modsatte, saa længe Tilførslen ikke er normal.

Der er dog for at lette Hovedstadens Kødforsynings givet Tilladelse til, at Slagtere fra Landet og andre Byer kan sende Kreaturer i slagtet Tilstand til Københavns Flaskelial.

— Et Tilfælde i Sdr. Felding. Herning, 29. September. Mund- og Kloveyge er i Dag konstateret hos en Besætning, tilhørende Søren Jensen af Bjerge i Sønder-Felding. Saa godt som hele Besætningen, en halv Snes Kreaturer, er angreben.

Den svenske Forsigtighed. Stockholm, 29. September. Veterinærstyrelsen har indsendt en Skrivelse til Regeringen, i hvilken den henleder Opmærksomheden paa, at danske Hesteopkøbere for Tiden flittigt besøger Sverrig, hvilket ogsaa har vist sig ved, at Hest-Udførslen har antaget et betydeligt Omfang. Styrelsen anser dette for en stor Fare for Spredning af Mund- og Kloveyge og foreslaar, at der snarest udstedes Forbud mod Udførsel af Heste fra Sverrig.

Sønderjydernes Modtagelse i Rigsdagen.

En storstilet Festlighed. København, 23. September. Rigsdagen træder som bekendt sammen den 5. Oktober. Da det er første Gang, de sønderjyske Repræsentanter giver Møde, vil Rigsdagens Aabning blive særlig pompøs. Kongen vil holde en Trontale, hvori han særlig vil henvende sig til de sønderjyske Repræsentanter. Endvidere vil der blive en stor Aftenfest i Rigsdagsbygningen, og til den indbydes bl. a.: Repræsentanter for Erhvervsorganisationerne. Man mener, at der vil blive ca. 600 Deltagere i Festen.

Stor Brand i Aarslev.

3 Huse og 1 Gaard. I Aftes, skrives der 2. Okt., opstod der Brand i et Hus, tilhørende Sognefoged Chr. Jensen i Aarslev ved Aarhus og beboet af Husmand Chr. Jensen. Børnene var ene hjemme, og da de var i Færd med at gaa i Seng, exploderede en Lampe, hvorved Huset antændtes. Et af Børnene blev noget forbrændt paa Haanden, men ibrig slap de uskadt bort fra Flammerne.

Ilden antændte strax efter et andet af Sognefogdens Huse, beboet af Fodermester Jens Vigen, og derefter Kæretmager Bruuns Hus. Derfra sprang Ilden over til Anton Nielsens Enkes Gaard, hvor Stuehuset og Hestestalden nedbrændtes, mens de øvrige Længer reddedes.

Ved 11-Tiden var man Herre over Ilden. Intet Levende indebrændt, og det lykkedes ogsaa at redde det meste af Indboet.

Nødhjælp som Skolefag.

Et Forlydende i „Aalb. Stiftstidn.” vil vide, at Aalborg tekniske Skole paatænker at indføre „Nødhjælp”, Undervisning i Samaritergerning, som Fag i Dagskolen, foreløbig dog kun med en enkelt ugentlig Time.

Præstendavnelse.

Under 27. September er Sognepræst for Øster og Vester Vandet Menighed i Aalborg Stift J. T. H. Erek udnævnt til Sognepræst for Sennels Menighed i samme Stift. Kongen har den 27. September beskikket Sognepræst for Sønder Felding Menighed i Ribe Stift O. E. Madsen til Sognepræst for Rødding og Knebjerg Menigheder i Viborg Stift.

Kirkeministeren har den 27. Septbr. konstitueret fhv. Rosen-dal som Sognepræst for Vojens og Jægerup Menigheder i Haderslev Provsti og Sognepræst for Vester Vedsted Menighed i Ribe Stift O. L. E. Rosenstand som Sognepræst for Augustenborg Menighed i Sønderborg Prost.

Mange Afskedigelser.

Det er forlængt spaaet, at Vinteren vil blive meget streng, hvad Arbejdsløshed angaar. Næsten hver Uge bliver der rundt om

paa Værkstederne afskediget Folk, fordi Arbejdsgiverne ikke har Arbejde til dem og derfor maa indskrænke sig. Den hidtil største Arbejder-Afskedigelse fandt Lørdag den 25. Sept. Sted paa Københavns Flydedok, hvor Direktionen har maattet afskedige 150 Arbejdere paa Grund af Mangel paa Beskæftigelse til dem. Det ventes, at der i Løbet af Vinteren vil finde lignende Masseafskedigelser Sted paa en Del andre store Virksomheder Landet over.

Kirkeklokkerne til Sønderjylland.

Aalborg, 24. September. Direktør Sørensen ved de Smithske Jærnstøberier meddeler om Arbejdet for at erstatte Sønderjyderne de fjærnedte Kirkeklokker, at Komiteen raader over ca. ½ Mill. Kr. Der skal anskaffes ca. 40 Klokker, der i alt vil koste omkring 300,000 Kr., og det overskydende Beløb tænkes anvendt til et Invalidheohospital. Klokkerne, der støbes paa de Smithske Jærnstøberier, forsynes med Indskrifter, forfattede af Professor Vilh. Andersen.

Tændstikleg paa Loftet.

Viborg, 30. Septbr. Nogle Smaa børn havde i Dag faaet fat i en Æske Tændstikker og med den begivet sig op paa Loftet over Hestestalden i en større Købmandsgaard her i Byen. Paa Loftet var der imidlertid en Del Hø og andre brændbare Sager, og under Mørskaben med Legen gik der galt. Paa et Øjeblik stod 4—5 Læs Hø i lys Lue. Det lykkedes dog Brandvæsenet ved at hugge Hul i Taget at faa det brændende Hø kastet ned i Gaarden og Ilden slukket, inden den banede sig Vej til andre af Længerne.

Foruden Høet brændte forskellige Genstande, der var magasinerede paa Loftet.

Det jydskes Universitet.

Som man vil erinde, udsatte den angaaende det jydskes Universitets-Projekt nedsatte Kommission sine Møder, indtil Gjenforeningen var bragt i Orden, saa at ogsaa Sønderjyderne kunde faa Repræsentanter i Kommissionen. Naar disse Repræsentanter for Nørrejylland i en nær Fremtid er udpegede, vil Kommissionens Arbejde blive genoptaget, antagelig midt i Oktober.

Ulovligt Fiskeri.

Forleden Dag kom en Fiskeskipper fra Ribe med Barn og Viv sejlen op til Udmundingen af Sneum Aa, hvor han anbragte en hel Del Fiskeredskaber, fortæller „Vetk.” Han blev, da han paany kom paa Fiskeri, lidt ubehageligt overrasket ved at faa Lejlighed til at hilse paa Fiskeriforeningens Bestyrelse, suppleret med Fiskerikontrol fra Esbjerg, der ret hurtigt gjorde ham begribeligt, at Fangst og Grejer kunde konfiskeres.

Fiskerens aabne og naive Ansigt hjalp ham dog til at beholde sine Redskaber, imod at han hurtigst muligt fik dem samlet op og forsvandt.

22 Millioner til Randers!

Randers, 28. September. Randers Byraad vedtog paa et Møde i Aftes at fremsætte et Ønske overfor den kommunale Laanekasse om at laane 22 Mill. Kr.; nemlig til Anleg af en Idræts-park 200,000 Kr., til Opførelse af et nyt Exportslagteri 400,000 Kr., nyt Sygehus 3 Mil. Kr., et nyt Kloakprojekt 4 Mill. Kr., Uddybning af Randers Havns Sejløb 8 Mill. Kr., Aarhus — Randers-Banen 100,000 Kr. og til Konvertering af Laan 6,520,000 Kr.

Formanden bemærkede hertil: Ingen tror og haaber, at vi faar disse Penge.

Rigtig salingsk. Tre Gaardjere i Nordsalling fører Proces om Ejendomsretten til en Renseplov, hvis Værdi er — 15 Kr. Det vil sige: de To forlanger 100 Kr. i Erstatning af den Tredje, fordi denne, har forment

dem Adgang til Plovens Afbenyttelse. I Retssmødet oplystes det, at Ploven — sammen med Gaarden — er gaaet gennem fire Ejeres Hænder, og disse Fire skal nu afhøres, for at denne højvigtige Sag kan blive klar. Forlig var det nemlig umuligt at opnaa. Dommeren bemærkede i Følge „Skive Folke-bl.” overfor en af Parterne: „Det er rigtig salingsk at strydes om en saa ubetydelig Ting!”

Folketirker. Sognepræst for Øster og Vester Vandets Menigheder i Aalborg Stift J. T. Hansen Erek er udnævnt til Sogne-

præst for Sennels Menighed i samme Stift, og Sognepræst for Sønder Felding Menighed i Ribe Stift O. E. Madsen er udnævnt til Sognepræst for Rødding og Knebjerg Menigheder i Viborg Stift.

Fhv. Frimenighedspræst, cand. theol. K. Martesen Rosendal er konstitueret som Sognepræst for Vojens og Jægerup Menigheder i Haderslev Provsti, og Sognepræst for Vester Vedsted Menighed i Ribe Stift O. L. E. Rosenstand er konstitueret som Sognepræst for Augustenborg Menighed i Sønderborg Provsti.

Kvitteringer.

Japanmissionen.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 42	\$4177.64
Eugene, Oregon, Lydia Andersen	10.00
Los Angeles, Calif., Offer ved Inadomis Møde	23.00
Pacific Kreds Kvindef. Hedningemissionsforbund til A. Muto	15.00
Spencer, Iowa, Bethania Mgh.s S. S.	17.36
Selma, Calif., Mrs. Schultz	15.00
Royal, Iowa, S. S. Offer ved Missions-Mødet	11.22
Indianapolis, Ind., Young Peoples Society	7.00
Tilsammen	\$4276.22

Indianermissionen.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 42	\$1665.69
Eugene, Oregon, Lydia Andersen	5.00
Falmouth, Me., Albert Lund	14.84
Selma, Calif., Mrs. Schultz	15.00
Brush, Colo., Ansgar Luth. Missionary Society	50.00
Tilsammen	\$1750.53

Indremissionen.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 42	\$1800.18
Eugene, Oregon, Lydia Andersen	5.00
Selma, Calif., Mrs. Schultz	15.00
Tilsammen	\$1820.18

Utahmissionen.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 42	\$967.18
Eugene, Oregon, Lydia Andersen	5.00
Selma, Calif., Mrs. Schultz	10.00
Ravey, Neb., (alle Mrs.) J. C. Christensen, M. Christensen A. Jensen hv. \$1.50, C. Christoffersen, J. Madsen, A. Johnson, A. Rasmussen hv. \$1.00; N. Robertsen, R. Hansen, H. Hansen, A. Jacobsen, H. Christensen, Chas. Robertsen hv. 50c, J. Hansen 25c	11.75
Tilsammen	\$993.93

Queenslandmissionen.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 42	\$579.81
Eugene, Oregon, Lydia Andersen	5.00
Tilsammen	\$584.81

Bygge- og Skolefond.

Før kvitteret, se Kbl. Nr. 42	\$9845.67
Fremont, Neb., Mrs. Chr. Tolstrup (Bonds)	500.00
New Lisbon, Wis., Thomas Jensen, Mrs. H. P. Hansen hv. \$100 (Bonds); Anders Larsen \$5; Pastor E. A. Hjortvang \$50	255.00
Hampton, Nebr., Lars Eskildsen (Bonds)	200.00
Staplehurst, Nebr., afdøde Hans Chr. Vedsted (Bonds)	100.00
Duluth, Minn., Pastor John C. Romer og Hustru (Bonds)	100.00
Ferndale, Calif., Walter Terkelsen	40.00
Falmouth, Me., Emaus Mgh., C. N. Bruns \$100, Ferdinand Ebbesen \$10, Ladies Aid \$20	130.00
Ferndale, Calif., Mrs. Cathrine Jacobsen (Bonds)	50.00
Blair, Nebr., Albert Schjødt	10.00
Greenville, Mich., St. Pauli Mgh. Christian Hansen \$20, Thyge Nielsen \$5	25.00
Tilsammen	\$11255.67

Blair, Nebr., den 21. Okt. 1920.

Alt modtaget med Tak paa Samfundets Vegne Otto Hansen.

Rettelse. I Kbl. Nr. 38 for Bygge- og Skolefond staar: Ferndale, Calif., Vor Fr. Mgh., Hans Bonnicksen (Bonds) \$100.00; skulde være A. Bonnicksen osv. Otto Hansen.

What's wrong with the World?

A new Book on some of the Great Questions of the Day.

By Rev. G. H. Gerberding, D. D.

You may not concur in every point with the Doctor's diagnosis; and you may not always like his prescription, but in all events you want to read his book. It has food for thought.

Price 75c, net.

Danish Luth. Publ. House, Blair, Neb.

The Annex

122 Evangelical Hymns, translated and original

for use in Lutheran churches and homes.

Boards 30 Cts.

Sample copies sent for examination and quantity prices quoted upon request from pastors and teachers.

Dan. Luth. Publ. House,

Blair, Nebr